

בכורות יח

רחל שלא ביכרה וילדה

ר' עקיבא	ר' טרפון	חכמים	רבי יוסי הגלילי	שני זכרים, ויצאו שני ראשיהן כאחת
משמנין ביניהן	הכהן בורר לו את היפה	אי אפשר לצמצם, אלא אחד לו ואחד לכהן	שניהן לכהן, שנאמר שכריס ז'ה'	
והשני ירעה עד שיסתאב				
		תנא קמא	רבי יוסי	
		חייב במתנות	פוטור	
מת אחד מהן				
		ר' עקיבא	ר' טרפון	
		המוציא מחבירו עליו הראיה	יחלוקו	
אין כאן לכהן כלום				זכר ונקבה

שתי רחיליו שלא ביכרו וילדו

			שניהם לכהן	שני זכרים
				זכר ונקבה
הזכר לכהן				
אחד לו ואחד לכהן				שני זכרים ונקבה
		רבי עקיבא	רבי טרפון	
		משמנין ביניהן	הכהן בורר לו את היפה	
והשני ירעה עד שיסתאב				
		ר' יוסי	תנא קמא	
		פטור	חייב במתנות	
מת אחד מהן,				
		ר' עקיבא	ר' טרפון	
		המוציא מחבירו עליו הראיה	יחלוקו	
אין כאן לכהן כלום				שתי נקבות וזכר או שני זכרים ושתי נקבות

אחת ביכרה ואחת לא ביכרה וילדה

			אחד לו ואחד לכהן	שני זכרים
		רבי עקיבא	רבי טרפון	
		משמנין ביניהן	הכהן בורר לו את היפה	
והשני ירעה עד שיסתאב				
		ר' יוסי	תנא קמא - ר' מאיר	
		פטור שרבי יוסי אומר: כל שחליפיו ביד כהן - פטור מן המתנות	חייב במתנות	
מת אחד מהן				
		ר' עקיבא	ר' טרפון	
		המוציא מחבירו עליו הראיה	יחלוקו	
אין כאן לכהן כלום				זכר ונקבה

שאלה: לרבי יוסי הגלילי שמעינן ליה דאמר אפשר לצמצם בידי שמים - וכ"ש בידי אדם, ורבנן בידי שמים אי אפשר לצמצם, בידי אדם מאי?

תשובה	דחיית התשובה דמרווח בה פורתא												
חוט של סיקרא חוגרו באמצע להבדיל בין דמים העליונים ובין דמים התחתונים, ואי אמרת אי אפשר לצמצם בידי אדם, זימנין דקא יהיב עליונים למטה ותחתונים למעלה!													
ממדת כלים, ממדת מזבח	שאני התם דרחמנא אמר עביד ובכל היכי דמצית למיעבד ניחא ליה הכל בכתב מיד ה' עלי השכיל.												
חלקו לשנים והן שוין - שניהן טמאים, לפי שאי אפשר לצמצם;	אמר רב כהנא: שאני כלי חרס - הואיל ויש בו גומות												
נמצא מכוון בין שתי עיירות - שתיהן מביאות שתי עגלות, דברי ר"א מ"ט: לאו משום דקסבר בידי אדם אפשר לצמצם, וקרוכה ואפילו קרובות?	לא, ר' אליעזר סבר לה כרבי יוסי הגלילי דאמר אפשר לצמצם בידי שמים וכל שכן בידי אדם.												
נימא כתנאי: נמצא מכוון בין שתי עיירות -	ותיסברא? אי קסבר תנא קמא אי אפשר לצמצם, אמאי לא היו עורפים? יביאו עגלה אחת בשותפות ויתנו! אלא להני תנאי דכולי עלמא אפשר לצמצם												
<table border="1"> <tr> <td>תנא קמא</td> <td>ר' אליעזר</td> </tr> <tr> <td>לא היו עורפין</td> <td>שתיהן מביאות שתי עגלות</td> </tr> <tr> <td>אי אפשר לצמצם</td> <td>אפשר לצמצם</td> </tr> </table>	תנא קמא	ר' אליעזר	לא היו עורפין	שתיהן מביאות שתי עגלות	אי אפשר לצמצם	אפשר לצמצם	<table border="1"> <tr> <td>תנא קמא</td> <td>ר' אליעזר</td> </tr> <tr> <td>לא היו עורפין</td> <td>שתיהן מביאות שתי עגלות</td> </tr> <tr> <td>אי אפשר לצמצם</td> <td>אפשר לצמצם</td> </tr> </table>	תנא קמא	ר' אליעזר	לא היו עורפין	שתיהן מביאות שתי עגלות	אי אפשר לצמצם	אפשר לצמצם
תנא קמא	ר' אליעזר												
לא היו עורפין	שתיהן מביאות שתי עגלות												
אי אפשר לצמצם	אפשר לצמצם												
תנא קמא	ר' אליעזר												
לא היו עורפין	שתיהן מביאות שתי עגלות												
אי אפשר לצמצם	אפשר לצמצם												
נמצא מכוון בין שתי עיירות	ותנא קמא סבר:, ורבי אליעזר סבר:												
<table border="1"> <tr> <td>ר' אליעזר</td> <td>תנא קמא</td> </tr> <tr> <td>שתיהן מביאות שתי עגלות</td> <td>לא היו עורפין</td> </tr> <tr> <td>אי אפשר לצמצם</td> <td>אפשר לצמצם</td> </tr> </table>	ר' אליעזר	תנא קמא	שתיהן מביאות שתי עגלות	לא היו עורפין	אי אפשר לצמצם	אפשר לצמצם	<table border="1"> <tr> <td>ר' אליעזר</td> <td>תנא קמא</td> </tr> <tr> <td>שתיהן מביאות שתי עגלות</td> <td>לא היו עורפין</td> </tr> <tr> <td>אי אפשר לצמצם</td> <td>אפשר לצמצם</td> </tr> </table>	ר' אליעזר	תנא קמא	שתיהן מביאות שתי עגלות	לא היו עורפין	אי אפשר לצמצם	אפשר לצמצם
ר' אליעזר	תנא קמא												
שתיהן מביאות שתי עגלות	לא היו עורפין												
אי אפשר לצמצם	אפשר לצמצם												
ר' אליעזר	תנא קמא												
שתיהן מביאות שתי עגלות	לא היו עורפין												
אי אפשר לצמצם	אפשר לצמצם												
מאי קסברי רבנן? אי קסברי רבנן דאפשר לצמצם, וקרובה ואפי' קרובות, לייתי תרתוי! ואי קרובה ולא קרובות - אפי' חדא לא לייתי! אלא לאו שמע מינה קסברי רבנן: אי אפשר לצמצם, ואפילו בידי אדם, שמע מינה.													

והשני ירעה עד שיסתאב

תנא קמא - ר' מאיר	ר' יוסי
חייב במתנות	פטור שרבי יוסי אומר: כל שחליפין ביד כהן - פטור מן המתנות
אמר ר' יוחנן: הואיל וכהן בא עליו משני צדדין, דאמר ליה: אי בכור הוא - כוליה דידי הוא, אי לא בכור הוא - הב לי מתנות מיניה	אמר רבא: עשו שאינו זוכה כזוכה, ואף על גב דלא מטא לידיה - כמאן דמטא לידיה, וזבניה לישראל במומיה

הכל מודים ב-

רבי אלעזר	רב פפא
בספק בכור שאין חליפין ביד כהן שחייב במתנות	בספק מעשר שפטור מן המתנות
ר' יוסי לר' מאיר	ר' מאיר לר' יוסי
פשיטא! עד כאן לא קא פטר ר' יוסי התם - אלא דחליפין ביד כהן, דעשו שאינו זוכה כזוכה, אבל אין חליפין ביד כהן - לא!	פשיטא! עד כאן לא קמחייב ר' מאיר התם אלא בספק בכור, הואיל ובה עליו כהן משני צדדין, אבל ספק מעשר - לא!
מהו דתימא, טעמא דרבי יוסי דקסבר דאי מחייבת ליה במתנות - אתי ליה לידיה גיזה ועבודה אף על גב דאין חליפין ביד כהן, קא משמע לן;	מהו דתימא: טעמא דר' מאיר דלא תשתכח תורת מתנות, אפילו ספק מעשר נמי, קא משמע לן
והתני סיפא, שהיה רבי יוסי אומר: כל שחליפין ביד כהן - פטור מן המתנות, ורבי מאיר מחייב; חליפין ביד כהן - לא!	והתני סיפא שהיה ר' יוסי אומר: כל שחליפין ביד כהן - פטור מן המתנות, ורבי מאיר מחייב!
מהו דתימא: ר' יוסי לדבריו דר' מאיר קאמר ליה, לדידי אפי' אין חליפין ביד כהן, דאי מחייבת ליה במתנות - אתי ליה לידיה גיזה ועבודה, לדידך - אודי לי מיהא היכא דחליפין ביד כהן דעשו שאינו זוכה כזוכה! ואמר ליה ר' מאיר: לא.	מהו דתימא: ר' מאיר - אפי' ספק מעשר מחייב, והא דמיפלגי בחליפין - להודיעך כחו דרבי יוסי דפטר אפי' היכא דכהן בא עליו משני צדדין, קא משמע לן.